

RECENZIJE.

Michael Wittmann, Die moderne Wertethik. Aschendorffsche Verlagsbuchhandlung Münster i. W. 6940.

Kao historičar i kritičar na području etike, Wittmann je nakon više uvažanih djela (*Die Ethik des Aristoteles* 1920, *Die Ethik des hl. Thomas v. A.* 1933.) ovom knjigom kritički prikazao »modernu etiku vrijednosti«, tj. po jedinstvenom podrijetlu i karakteru označeni smjer etike od Kanta preko Lotzea, Windelbanda, Rickerta, Baucha do Schelera i Hartmanna. Nije moguće u ovo nekoliko redaka iznositi pojedinosti toga opsežnog (str. 359), temeljitog i nadasve suvremenog djela. Vodiljna ideja njegove kritike zahvata problem odnosa između vrijednosti i bitka. Pod uplivom Kantova formalizma, moderna se etika razvijala u vidu vrijednosti, koliko prehvačaju kategorije bitka (zbiljnosti). Predstavnici toga smjera (N. Hartmann, Hessen...) znadu se pozivati i na platonski-aristotelovsku filozofiju, a W. pokazuje kako je to neosnovano i opravdava stajalište, da etičke vrijednosti ulaze u sastav bitka, s obzirom na bitnu određenost (Sosein) i bilstvovanje (Dasein). Odvajanje od bitka polazi sa krive pretpostavke, da »bitak« ništa drugo ne izriče do li činjeničnost, bez ikogjeg stepenovanja po savršenostima. Suprotno toj pretpostavci, u zbiljskom bitku prepoznajemo stvarnosti koje upućuju na vrednovanje. A u tima zbiljskim stvarnostima (bitnim određenjima) uključene vrijednosti postoje zbiljski, ne tek mišljeno ili umišljeno. Na bitima osnovani zbiljski poredak postaje tako mjerodavnim sadržajem etičkih vrijednosti. Polazeći s toga gledišta, W. pokazuje neodrživost moderne etike ukoliko je suprotna teleološkom shvaćanju života. — Već ovo nekoliko upozorenja svjedoči, da odsad ne može mimo te knjige proći kritičko upoznavanje suvremene etike.

Zimmermann.

Ušeničnik Dr. Aleš: Izbrani spisi. I. zvezek 320 str., Ljubljana 1939, II. zv. 306 str., Lj. 1940, III. zv. 319 str., Lj. 1940. Svaki svez. uvezan stoji 50.— din.

Ovo su prva tri od šest svezaka, u kojima će nam Aleš Ušeničnik podati svoje izabrane spise. Tako se ispunjava želja svih onih, koji su pratili divni rad našeg učenjaka filozofa, sociologa, teologa. Više od 45 godina posvećuje svoje vanredne sposobnosti znanosti i narodu i Crkvi, kao jednoj uzvišenoj životnoj svrsi. Ovaj zanos i plemenita ljubav očituje se u čitavome njegovu radu te čini njegove knjige, rasprave i recenzije privlačivima, kao što ih malo nalazimo u suvremenoj literaturi. Uz velike kvalitativne rijetke odlike ističe se i kvantitativna veličina Ušeničnikovih djela. Osim raznih knjiga: Sociologija (840 str.), Uvod u filozofiju (504, 627, 60 str.) i više drugih, osobito sociološkoga značaja, napisao je veliko mnoštvo rasprava i recenzija većeg opsega tijekom